

Juha Kivekäs

Entistä Enontekiötä kuvin 5.

Enontekiö ja lähiseudut

Alkusanat:

Kirjan valokuvat ovat etupäässä Yrjö Kortelaisen ottamia, mukana on myös kuvia Geologian tutkimuskeskuksen hienosta kokoelmasta, lisäksi mukana on Bertil Öhmanin, Aulis Hämäläinen, Lauri Siivosen ja Veikko Saaren ottamia sekä ystäväiltäni saatuja kuvia Enontekiöltä. Valokuvista haluan kiittää Maija Vuontisjärveä, Tarja Ylitaloa, Orvo Öhmania, Hilma Laaksoa, Taisto Laaksoa, Esko Mäntyvaaraa, Veikko Saarta, Kaarina Laitilaa, Tuula ja Lahja Angelia, Erkkä Blombergia ja Seppo J. Partasta. Sekä monia Lapin asukkaita ja Pertti Eerikäistä jotka ovat auttaneet valokuvien tunnistamisissa.

Maiju Näkkäläjärven, Reino Rinteen, Yrjö Kortelaisen, Seppo Tolvasen, Ritva-Liisa ja Ilkka Sumun, Marja Vuorelaisen, Erik Thermanin, Tommi Pöykön, Pekka Peitsin / Urho Kekkosen, Riitta Kyllin, Pekka Sammallahden, Matti Enbusken, Inga Saaren, Juha Virkkusen, nim. Kuusikkomiehen, Elina Karjalaisen, Kari Auton, Aimo Kallion, Tuula Sääksen, Fanni Salmelan, Taisto Laakson, Einari Palon, Seppo J. Partasen, Ale Rivinojan, Kalle Vuontisjärven, Jouko Vahtolan ja Juha Kivekkään muistelukset Lapista elävöittävät kuvien kerrontaa, mukana on myös muutamia vanhoja lehtikirjoituksia.

Kustantaja:

BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

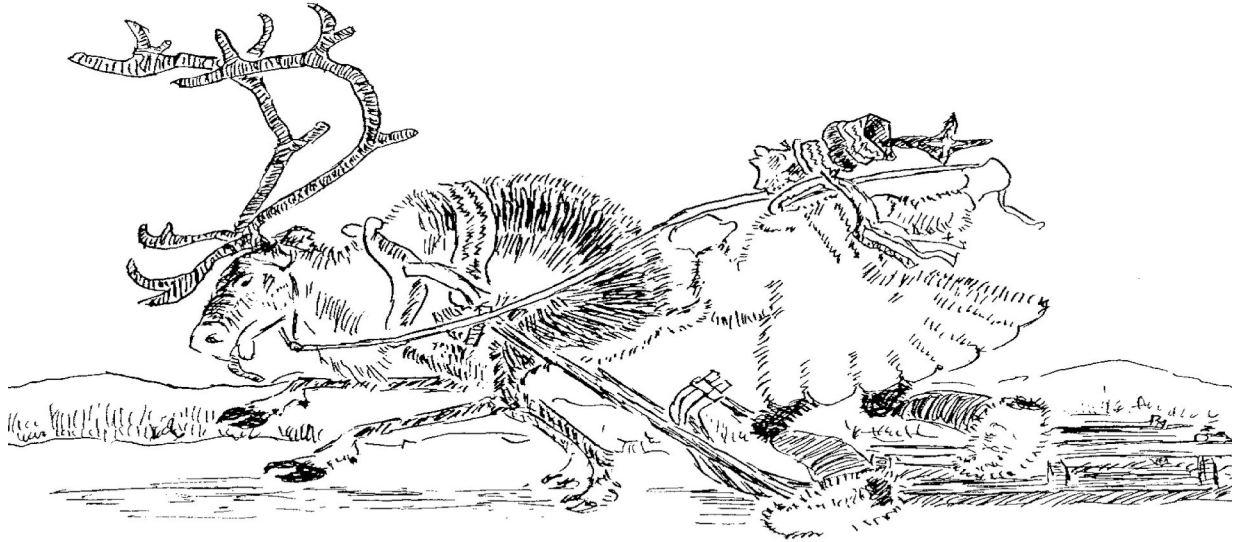
Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-330-561-8

Juha Kivekäs

Entistä Enontekiötä kuvin 5

Havske guojbme oaned matke. — Hauska kumppani lyhentää matkan

Armopuoti

Enontekiön pappila ulkorakennuksineen 1920-30-luvulla, vasemmalla edessä kunnan magasiini eli ”armopuoti” sekä sen takana katekeetta Karjalaisen talo, taustalla Ounastunturi.

”Tämä paikkakunnallinen hätä-aputoimikunta on toimintansa järjestänyt siten, että suoranaista apua, joko jauhoja, suoloja eli vaatteita, on jaettu ainoasti sellaisille, jotka ovat suurimmassa häädässä. Mutta muille se on koettanut hankkia töitä ja sitte nämät työt maksanut enimmäkseen jauhoilla. Tästä on sekin hyöty, että koetetaan estää kansaa vajoamasta laiskuuteen ja välinpitämättömyyteen, jommoiseen suoranaiset avut voisivat piankin johdattaa terveitä ihmisiä. Paitsi sitä toivotaan tämän menettelyn kautta käsiteollisuudenkin kehittymistä paikkakunnalla.

Tehdyistä töistä mainittavin on ”armopuodin” rakentaminen. Tämä huone tulee olemaan säilytyspaikkana kassan jauho- ja suolavarastolle, sekä valmistetuille käsitoille. Suuri tämä rakennus ei ole, onhan vaan jonkun sylen kullekin sivullensa. Mutta on kuitenkin täysin suuri vastaamaan tarkoitustaan. Sillä ymmärrettävä on ettei suinkaan tänne vedätetyt jauhosäkit kauankaan aikaa tulleet täällä seisomaan ennenkun ne täältä tuli pieninä erinä jälleen ulos jaetuksi.”

Kuva: Tarja Ylitalon albumista. / Juha Kivekkään arkisto.

Teksti: 21.03.1900 Kaiku no 67, <http://digi.kansalliskirjasto.fi>

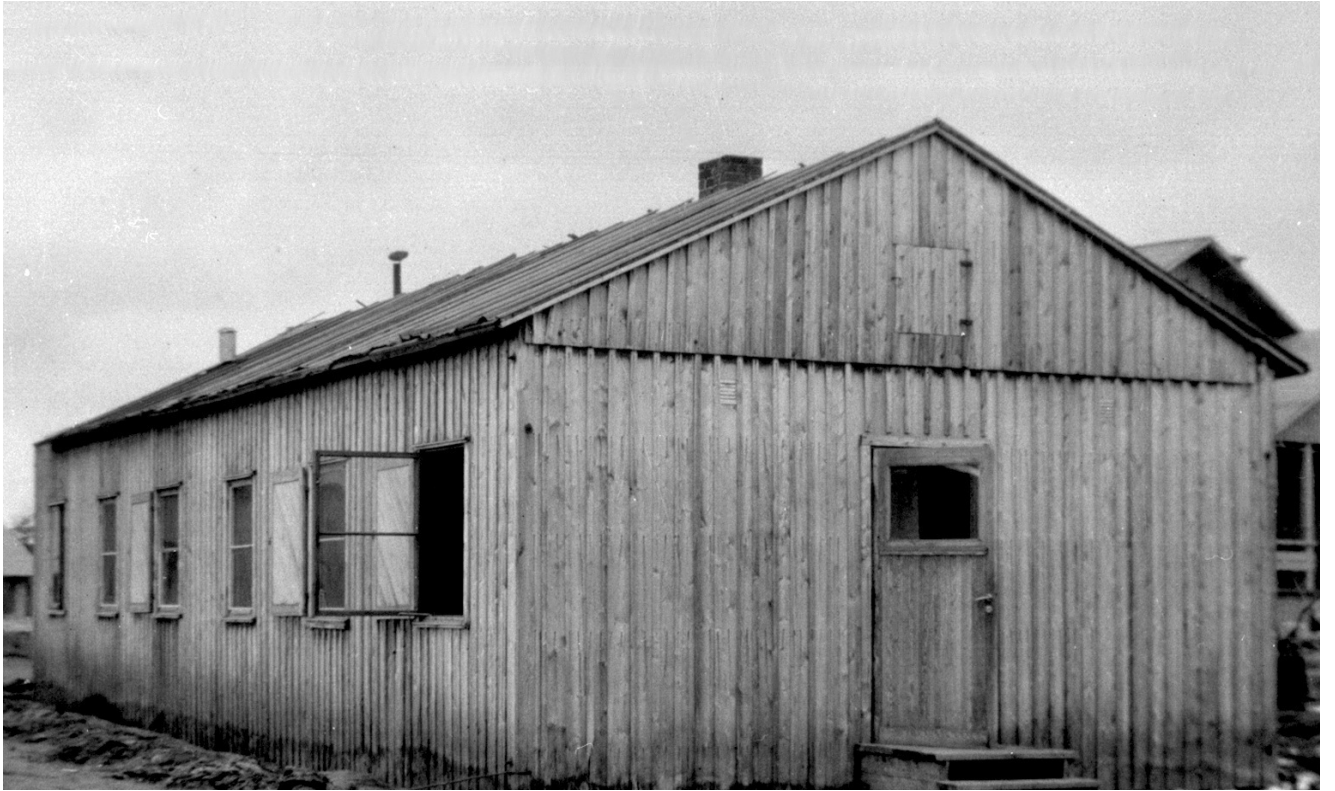
Parakkikoulu Hetassa

”Tässä ruotsalaisten lahjoittamassa parakissa kävin koulua evakosta palattuamme. Tilanpuute oli ankara. Aluksi ainoa kouluparakki oli jaettu siten, että toisessa päässä oli tilat opettaja Helmi Syväjärven kuusi henkiselle perheelle. Toisessa päässä parekkia tilat oli jaettu luokkahuoneeksi, tilanahtatus hieman helpotti kun toinen kouluparakki valmistui.

Itse asuin Ounasjärven takana Koistisen anopin pienessä mökissä, johon juuri ja juuri mahtui kaksi sänkyä, hella ja takka. Itse jouduin nukkumaan lattialla taljan päällä, joka usein, runsaiden vieraiden johdosta, oli sijoitettu pöydän alle. Aamulla lähdin juoksemaan sitä tuiskujärveä pitkin kouluun. Koulunkäynti oli vaikeaa, koska olen vasenkätinen ja koulussa pakotettiin kirjoittamaan oikealla kädellä.”

Kuva: Yrjö Kortelainen. / Juha Kivekkään arkisto.

Teksti: Majju Näkkäljärven kertoman pohjalta Juha Kivekäs.

9

Hetassa v. 1950

Hetassa v. 1950, taustalla Lassi ja Elli Riekkisen majatalo.
Kuva elokuvasta ”Tapahtui kaukana.”

”Kuta kauemmas itään eli Enontekiöön päin matka pitkittyi, sitä silmiin pistävämpi oli järjestys ja niin sanoakseni myöskin osaksi hyvinvointi kussakin kylässä. Rajajoesta 15 kilometerin päässä siaitseva Muotkajärven kylä samoin kuin Enontekiön kirkonkylä Hetta ovat jo vallan hyvin rakennettuja, mutta karjapihat ylimalkaan ovat vähemmin tyydyttävässä kunnossa.

Kuusi ja kahdeksan lehmää sekä hevonen pidetään isoimmissa taloissa. Mitä poronjäkälään tulee näissä, niin huomaa, kun järvitse lähenee Enontekiön kirkonkylää, jo viisi virstaa likellä sitä Ounasjärven länsi-rannat ja sen läheisyydessä olevat kangasmaat mitä runsaammin poron-sammalen peittämiksi.”

Kuva: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI).

Teksti: 08.10.1887 Oulun Ilmoituslehti no 80, <http://digi.kansalliskirjasto.fi>

Kirjan valokuvat ovat etupäässä Yrjö Kortelaisen ottamia, mukana on myös kuvia Geologian tutkimuskeskuksen hienosta kokoelmasta, lisäksi mukana on Bertil Öhmanin, Aulis Hämäläinen, Lauri Siivosen ja Veikko Saaren ottamia sekä ystäviltäni saatuja kuvia Enontekiöltä. Lyhyet kertomukset elävöittävät kuvien kerrontaa.

Kansi: Pakluntinkeino merkithin kivikasoilla, keino vuottuu vielä kivikasan vasemala puolela. Kuva: Yrjö Kortelainen.

BoDTM
BOOKS on DEMAND